

Kommunfullmäktiges årsplan med budget 2025 och plan 2026–2027

Enköpings kommun, version 3

Innehållsförteckning

Balanserad budget för tryggad verksamhet	3
Kommunens styrmodell	5
Den årliga budgetprocessen.....	6
Årshjul.....	7
Resursfördelning	7
Kommunkoncernens övergripande målbild och mål 2024–2027	9
Tillsammans skapar vi trygghet	9
Övergripande mål	9
Särskilt fokus i årsplanen 2025	11
Målbild: Tillsammans skapar vi trygghet	11
Övergripande målet: Samhörighet.....	11
Övergripande målet: Självständighet.....	13
Övergripande målet: Stolthet	14
Vård- och omsorgsnämndens omställningsarbete	16
Prioriterade investeringar	16
Omvärldsbevakning.....	17
Samhällsekonomisk utveckling.....	17
Demografi och kompetensförsörjning.....	18
En långsiktigt hållbar ekonomi.....	19
Förutsättningar för ekonomiska ramar 2025, plan 2026–2027	21
Finansiella mål för budgetår 2025 för kommunen	22
Finansiella mål för planåren 2026–2027 för kommunen	23
Driftsbudget med nämndernas budgetramar	24
Investeringsplan 2025–2029.....	28
Enskilda projekt under 2025–2029	28
Investeringsplan 2025–2029.....	30
Kommunkoncernens låneskuld	32
Bilaga: Nämndernas budgetramar 2025, plan 2026–2027	37
Kommunstyrelsen	37
Miljö- och byggnadsnämnd	39
Socialnämnd	40
Teknisk nämnd.....	42
Upplevelsenämnd.....	44
Utbildningsnämnd.....	46
Vård- och omsorgsnämnd	48
Kommunfullmäktige/revision.....	50
Räddningstjänst medlemsbidrag	51
Valnämnd	53
Överförmyndarnämnd	54

Balanserad budget för tryggad verksamhet

Den ekonomiska situationen i Sverige börjar lätta. Inflationen har stagnerat och räntorna är på väg ned om än inte till samma nivå som innan. Det kommer trots det att dröja några år innan vi troligen ser en positiv effekt där till exempel byggandet återkommer till normala nivåer. Med många välmående företag i kommunen, och en arbetslöshet som inte ökar nämnvärt, bör Enköping ändå fortsatt ha en stabil skattebas utifrån arbetade timmar.

2024 har varit ett tufft för Enköpings kommun ekonomiskt där vi kommer att se fortsatta utmaningar för åren 2025 och 2026. Andra utmaningar är kompetensförsörjning och en osäker arbetsmarknad samt den organiserade brottsligheten, som ständigt når nya nivåer och kryper närmare oss i Enköping. Vi behöver rusta oss för att möta dessa utmaningar. Därför har vi i kommande budget fortsatt fokus på våra barn och unga i samarbete med föreningslivet och i skolan.

I budget 2025 har vi tagit höjd för kostnadsökningar för hyror och löner vilket ger nämnder en grund att stå på. Till skillnad från många andra kommuner som har det tufft, kommer vi att kunna bedriva våra verksamheter som planerat.

Den politiska majoriteten i Enköping presenterar därför en framåtsyftande och balanserad budget för 2025. Överskottsmålet sätts något lägre än vad våra investeringar motiverar, så att vi kan tillföra extra resurser för att värna och utveckla kommunens verksamheter även i ekonomiskt bistra tider. Fortsatt verksamhetsutveckling gör oss ännu bättre rustade för kommande utmaningar.

För att klara av och anpassa den framtida kostnadsutvecklingen tar budget 2025 höjd för att ge kommunorganisationen tid att fokusera på förnyelse och innovation.

Det är angeläget att beslutade åtgärder genomförs och följs upp. Krisberedskapsplanen och åtgärdsplanen för brottsförebyggande arbete är i fokus under 2025.

Omställningsarbetet för vård och omsorg är ytterligare ett fokusområde under 2025 och de följande två åren.

Det övergripande målet är att öka tryggheten i kommunen. Receptet är ökad samhörighet och delaktighet, bättre möjlighet att leva ett självständigt liv och mer stolthet över att bo och verka här i Enköping. Med gemensamma krafter ställer vi om våra viktiga verksamheter för att ta oss stärkta in i 2026 och resten av framtiden.

Peter Book (M)
Ordförande kommunstyrelsen

Anders Wikman (NE)
Förste vice ordförande kommunstyrelsen

Ulrika Ornbrant (C)
Gruppledare

Per Elfving (KD)
Gruppledare

Kenta Hällbom (MP)
Gruppledare

Svante Forslund (L)
Gruppledare

Kommunens styrmodell

All styrning i Enköpings kommun tar sin utgångspunkt i kommunens vision. Visionen är gemensam för hela kommunkoncernen och ska fungera som en ledstjärna för kommunens utveckling i helhet. Det är kommunfullmäktige som beslutar om kommunens vision. Medborgarfokus och ett hållbart förhållningssätt ska genomsyra allt vi gör.

Vart fjärde år beslutar kommunfullmäktige om en långsiktig plan för kommunkoncernen. Den långsiktiga planen utgör den politiska viljan och anger färdriktningen för kommunkoncernen de kommande fyra åren. Kommunfullmäktige beslutar även om andra styrdokument som avser hela kommunen/koncernen.

Varje nämnd, bolag och förbund ansvarar för att bedriva en effektiv verksamhet med god kvalitet med utgångspunkt i grunduppdraget, de ekonomiska förutsättningarna samt kommunfullmäktiges politiska målbild och mål, uppdrag/satsningar och övriga beslut.

Förutom de politiska nivåerna i vår styrning har även förvaltningar, avdelningar och enheter ett ansvar för sitt eget grunduppdrag. Med god kvalitet som utgångspunkt och inom sina ekonomiska förutsättningar har de mandat att utveckla den egna verksamheten genom att definiera utvecklingsmål för verksamheten och genomföra aktiviteter för att nå målen.

Systematisk planering, uppföljning och analys är en central och viktig del i styrmodellen. Varje nämnd och bolag ansvarar för att regelbundet och systematiskt följa upp den egna verksamheten utifrån mål och resultat, kvalitet, ekonomi och personal. Kommunkoncernens gemensamma uppföljning sker vid fyra tillfällen per år. Det gäller perioderna januari-mars, januari-augusti, januari-oktober och för helåret.

Den årliga budgetprocessen

Genom budgetprocessen fastställer kommunfullmäktige mål och uppdrag och fördelar resurser till nämnderna. Syftet med budgetprocessen är att, i enlighet med kommunens styrmodell, bidra till ett långsiktigt förhållningssätt och en god ekonomisk hushållning, där såväl verksamhetsmål som finansiella mål uppnås.

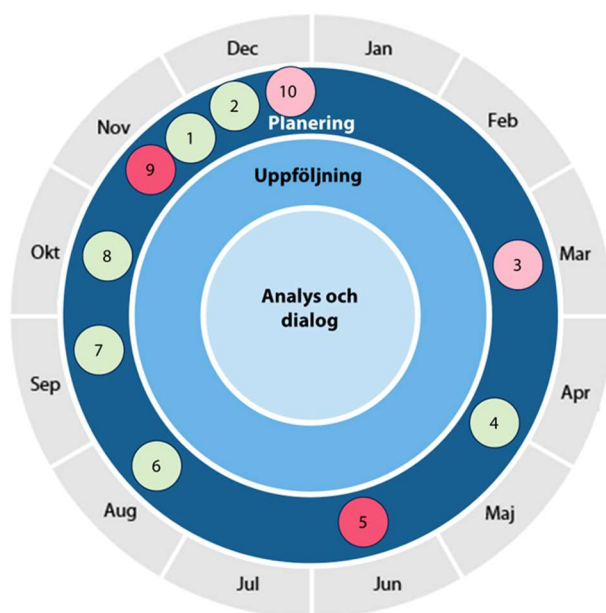
Kommunstyrelsen fattar beslut om planeringsförutsättningar inför budget senast under juni månad. Här tydliggörs planeringsförutsättningar och ekonomiska ramar för det kommande året. Budgetarbetet under hösten har ett mer långsiktigt perspektiv och fokuserar på de kommande tre åren (budget för kommande år samt plan för ytterligare två år). I november månad fattas sedan beslut av kommunfullmäktige om såväl budget för nästa år samt plan för följande två år.

Om fullmäktige ser behov av att ge någon av nämnderna eller bolagen ett särskilt uppdrag ska det ges i november i samband med beslutet i kommunfullmäktige.

Aktuella delar av budgetprocessen beskrivs mer ingående i följande stycken och i årshjulet nedan.

Fullständig beskrivning av budgetprocessen beskrivs i Enköpings kommuns styrmodell (KS2023/422).

Årshjul

1. Omvärldsdag/kick-off 2026 års process (november)
2. Planeringsunderlag 2026 års process skickas ut (december)
3. Verksamhetsanalys 2026 för respektive nämnd tas fram (januari–mars/april)
4. Dialoger och budgetberedning (april–maj)
5. KS beslut om planeringsförutsättningar 2026 (juni)
6. Kvalitetssäkring (juni–augusti)
7. Dialoger och budgetberedning (september–oktober)
8. **Kommunstyrelsen behandlar budgeten (oktober)**
9. **Kommunfullmäktiges budgetbeslut (november)**
10. Nämnders beslut om nämndplan med budget + internkontrollplan (december)

Resursfördelning

Kommunens finansiella utrymme och nämndernas ramar för drift och investering fastställs genom kommunfullmäktiges årliga beslut om budget. Nämnderna beslutar därefter själva över den interna fördelningen av resurser genom sina respektive budgetprocesser och budgethandlingar.

Övergripande resursfördelning

Utgångspunkten för fastställandet av nämndernas ekonomiska ramar är föregående års driftsbudget för respektive nämnd.

I den årliga budgetprocessen justeras de ekonomiska ramarna utifrån ett antal parametrar såsom löneöversyn, inflation och strukturella förändringar. Ramarna justeras även med förändrade hyreskostnader, kapitalkostnader samt andra driftskostnader kopplade till investeringar beslutade av kommunfullmäktige. För vissa verksamheter justeras även ramarna utifrån demografiska förändringar i olika åldersgrupper baserade på kommunens senaste befolkningsprognos. Hänsyn tas även till förändringar av andra volymmått.

Nämndernas ekonomiska ramar fastställs slutligen genom politiska prioriteringar och beslut i kommunfullmäktige i november.

Kommunkoncernens övergripande målbild och mål 2024–2027

Tillsammans skapar vi trygghet

Trygga människor visar tillit, stöttar varandra och bidrar till en hållbar framtid tillsammans.

Trygg är den som kan lita på att få stöd och hjälp i livets olika skeden, slipper vara rädd för olyckor och brott och lever i ett väl fungerande samhälle.

Trygghet skapas när vi lever ett självständigt liv och är vårt allra bästa jag, samtidigt som vi känner samhörighet och stolthet i en jämlik och inkluderande omgivning.

Övergripande mål

För perioden 2024–2027 har kommunfullmäktige beslutat om tre koncerngemensamma mål:

- Samhörighet
- Självständighet
- Stolthet

Till varje mål finns en beskrivande text som ska vara vägledande för koncernens nämnder, bolag och förbund i sina verksamheter.

Samhörighet - i Enköping är vi delaktiga i vår egen och samhällets utveckling

Samhörighet bidrar till social sammanhållning och tillit. Tryggheten ökar när vi samverkar och är delaktiga i skapandet av vår gemensamma livsmiljö. Känslan av att ingå i ett sammanhang ger ett större ansvarstagande.

Samverkan och delaktighet behövs överallt - mellan individer, inom civilsamhället och i förhållandet till kommunorganisationen. Kommunen har ett särskilt ansvar att skapa förutsättningar för samverkan, såväl inom som utanför organisationen. Vi uppnår bättre och mer kostnadseffektiva resultat när vi lösningsorienterat och innovativt tar tillvara varandras kompetenser.

Öppenhet, transparens och god kommunikation gör det demokratiska inflytandet över beslut som påverkar oss själva och vår omgivning möjligt. Samverkan med och mellan medborgare är en

förutsättning för arbetet med Agenda 2030 och stärker förtroendet för hela vårt demokratiska samhälle.

Självständighet - i Enköping lever vi ett självständigt och aktivt liv

Ett självständigt och aktivt liv ökar livskvaliteten. Den som fått en god utbildning och lever ett berikande liv kan lättare påverka sin livssituation och finna trygghet i livet. Kommunen ska ge medborgarna förutsättningar att göra egna livsval och uppmuntra till eget ansvarstagande.

Barn och ungas utveckling och välmående prioriteras, då grunden för ett självständigt och aktivt liv läggs i unga år. Utöver kommunens egna ansvarsområden kan det ske genom att stötta, samverka och ge förutsättningar för civilsamhällets viktiga arbete för barn och unga.

Utvecklad välfärdsteknik inkluderar fler att leva ett självständigt liv och gör mer social samvaro möjligt. Kommunen ska verka förebyggande och uppmuntra till ett aktivt liv för alla, för att minska behovet av stöd och omsorg.

Stolthet - i Enköping är vi stolta över att bo och verka i vår kommun

Stolta medarbetare och medborgare är goda ambassadörer som stärker känslan av glädje, självförtroende och samhörighet. Det är lättare att känna tillförsikt och trygghet om man är delaktig i något man är stolt över.

Stolthet byggs från grunden i allt vi gör, baserat på relevant och trovärdig kommunikation där det är nära mellan medborgare och beslutsfattare.

Gemenskap, delaktighet och identitet är viktiga byggstenar när vi framhåller allt som är unikt och bra i företagervänliga Enköping. Varje gång vi som kommun motsvarar och överträffar medborgarnas förväntningar ökar stoltheten över att bo, verka och vara en del av Enköpings kommun. Gemensamma upplevelser och arrangemang stärker vår sammanhållning.

Särskilt fokus i årsplanen 2025

Målbild: Tillsammans skapar vi trygghet

Fokus på krisberedskap och brottsförebyggande arbete

Vi arbetar med särskilt fokus på krisberedskap och det brottsförebyggande arbetet under 2025. Kommunens nämnder har tillsammans ett ansvar för att arbeta med trygghet utifrån bland annat krisberedskapsplanen 2022–2026 och åtgärdsplanen för det brottsförebyggande arbetet 2024–2025.

Krisberedskapsplanen 2022–2026

Kommunfullmäktige har fattat beslut om en krisberedskapsplan för perioden 2022–2026. En viktig ansats är att Enköpings kommun har ambitionen att integrera krisberedskapsperspektivet så långt som möjligt i ordinarie verksamhetsplanering och arbete. Utifrån den så kallade likhetsprincipen strävar kommunen mot att minimera parallella processer. Kommunstyrelsen får i uppdrag att ha särskild uppmärksamhet på hur arbetet fortskrider i nämnderna.

Åtgärdsplanen för det brottsförebyggande arbetet 2024–2025

Syftet med att ta fram en strategisk lägesbild samt åtgärdsplan är att förtydliga vad som förväntas av nämnder i den gemensamma satsningen för att öka tryggheten och minska brottsligheten i Enköpings kommun. Alla nämnder ska vara med och bidra till att skapa förutsättningar för ett strukturerat och långsiktigt arbete som anpassas till samhällsutvecklingen.

En välfungerande samverkan mellan Enköpings kommun, Polis och andra aktörer är central för det brottsförebyggande arbetet. Det är viktigt att både kommunen och polisen lägger sina resurser där de gör mest nytta. Kommunstyrelsen får i uppdrag att ha särskild uppmärksamhet på hur arbetet fortskrider i nämnderna.

Övergripande målet: Samhörighet

FN:s Barnkonvention samt FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning

Enköping är en kommun som sätter barnet i centrum. Kommunen ska också vara till för alla, liksom tillgänglig för alla. För att nå dit behöver arbetet intensifieras med att göra hela kommunorganisationen medveten om två av de FN-konventioner som Sverige åtagit sig att följa.

Kommunstyrelsen får därför i uppdrag att säkerställa att kommunen arbetar aktivt för att följa FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning samt FN:s Barnkonvention. Exempelvis genom att ta fram relevanta styrdokument, föreslå enhetliga kontrollpunkter vid nämndbeslut och initiera kommungemensamma utbildningar i frågan.

Fritidsklubbar

Vi vill ge upplevelsenämnden tillsammans med utbildningsnämnden ett uppdrag att under året 2025 starta fritidsklubbar (annan pedagogisk verksamhet öppen fritidsverksamhet) som komplement till fritidshem i kommunen.

Vi vill att fritidsklubbar öppna verksamheter bedrivs utifrån samma läroplan som för fritidshemmen med en tydlig pedagogisk inriktning, god omsorg om eleverna och med en meningsfull fritid. Vi ser dessutom vikten av att inkludera vårt starka föreningsliv in i verksamheten, idrott som kultur. Fritidsklubbarna ska vara en öppen fritidsverksamhet som erbjuds barn i åldrarna 10–12 år.

Mamma United

Enköpings kommun vill stötta Enköpings hyresbostäders (EHB) samarbete med föreningen Mamma United.

Mamma United är en ideell förening som stöttar mammor i områden med socioekonomiska utmaningar. Målet är att mammor ska få kunskap och verktyg för att kunna påverka sin egen och sina barns livssituation. Därför lägger vi 200 000 kronor på upplevelsenämnden för att utveckla samarbetet med EHB och Mamma United.

Tillgänglighetsguide

Som ett led i kommunens sociala hållbarhetsarbete ska den kommunala Tillgänglighetsguiden uppdateras. Tekniska nämnden får i uppdrag att tillsammans med berörda nämnder presentera en ny version av guiden under 2025.

Övergripande målet: Självständighet

Arbetsmarknadsåtgärder

En viktig faktor för att leva ett självständigt liv är att vara självförsörjande. Att stötta dem som står utanför arbetsmarknaden är en angelägenhet för hela kommunen. Vi ger därför alla nämnder och bolag följande uppdrag:

Bistå socialnämnden och utbildningsnämnden med platser för utbildning, praktik och arbetsträning. Antalet personer som deltagit redovisas i respektive nämnds verksamhetsberättelse. Uppdraget ska i förekommande fall också beaktas av kommunkoncernens bolag och kommunalförbund.

Elevers skolfrånvaro och stärkt föräldrastöd

En slutförd skolgång är en av de viktigaste faktorerna för möjligheten att leva ett självständigt liv. Vi behöver samverka kring barn och ungdomar som inte klarar sin skolgång samt ge ett ökat föräldrastöd.

Utbildningsnämnden och socialnämnden får i uppdrag att samverka kring elevers skolfrånvaro, i syfte att få fler elever tillbaka till skolan.

De ska utveckla föräldraskapsstödet så att det erbjuds på flera arenor, för att nå vårdnadshavare på alla tre preventionsnivåer.

- Universellt stöd – ges till alla vårdnadshavare.
- Selektivt stöd – insatser som erbjuds en riskgrupp eller när ett barn har en begynnande beteendeproblematik.
- Indikerat stöd – ges till familjer med identifierade problem.

Utbildningsnämnden och socialnämnden får i uppdrag att samverka kring att utveckla föräldrastödet för de vårdnadshavare vi idag inte når. Socialnämndens budget stärks med 500 000 kronor för uppdraget.

Minskade barngrupper i förskolan – en satsning för bättre kvalitet

För att skapa goda förutsättningar för barnens trygghet och utveckling kommer kommunen under kommande budgetår prioritera arbetet för att minska barngrupperna i förskolan. Detta är i linje med Skolverkets rekommendationer. Dessa pekar på att mindre elevgrupper ger en bättre miljö, där varje individ får mer uppmärksamhet och att pedagogerna kan arbeta mer anpassat efter varje barns behov. För att möjliggöra denna satsning vill vi att utbildningsnämnden söker de riktade statsbidrag som finns för detta ändamål. Detta är en långsiktig investering i barnens framtid och samhällets fortsatta välfärd. Utbildningsnämnden får följa upp hur att denna satsning uppnår de mål vi fastställt.

Verksamhetsutveckling genom digitalisering

Digitaliseringsresan fortsätter och den ska kopplas till verksamhetsutveckling i kommunkoncernen. Utbildningsnämnden ska ha särskilt fokus på utveckling inom AI och kopplat till förenklade arbetssätt inom förvaltningen. Vi ger 3 miljoner kronor för satsningen under 2025.

Övergripande målet: Stolthet

I Enköping är det tryggt att cykla och gå

Vi fortsätter att försöka förändra Enköpingsbornas sätt att förflytta sig i kommunen. Vår avsikt är att få en bättre folkhälsa och samtidigt ett mindre koldioxidutsläpp från de dagliga resorna.

Det viktigaste steget är och har varit att skapa säkra skolvägar för gång och cykel till våra grundskolor och gymnasieskolan. Att elever börjar och slutar sin dag med rörelse ser vi som en mycket viktig aspekt för ett aktivt lärande under dagen och för en bra folkhälsa.

De nya busslinjerna som skapades tillsammans med UL för ett par år sedan har redan ökat bussresandet i staden ordentligt. Det gynnar kommunens plan för att Enköping ska vara klimatneutralt till år 2030. Men mycket återstår att göra för att minska de korta transporterna med fossildrivna bilar. Ett viktigt steg i detta är att genomföra den planerade "Mobility Management"-planen under 2025–2026. Det vill säga att kommunen aktivt försöker påverka invånarnas sätt att förflytta sig.

Vår avsikt är även att öka insatserna kring de planerade projekten i "Gång- och cykelplanen", så att fler vuxna ser gång och cykel som ett bra alternativ för sin dagliga transport i staden. Här ligger dock kommunen redan långt framme i förhållande till andra kommuner.

Riktlinje för möten och evenemang

Kommunstyrelsens näringslivsavdelning har i uppdrag att under 2025 ta fram riktlinjer för möten och evenemang. Syftet är att underlätta beslut om vilka möten och evenemang som kommunen ska bidra till, vara delaktiga i eller driva själva och på vilket sätt. Syftet är också att underlätta arbetet med att skapa nya evenemang för att bygga vår stolthet och samhörighet.

För att stärka näringslivsavdelningens arbete med att utveckla evenemang tilldelas kommunstyrelsen 500 000 kronor.

Besöksnäring och Enköping som turiststad

Sommaren 2024 har varit ett rekordår för besöksnäringen i Enköping. Vi har ett starkt entreprenörskap inom besöksnäringen och det ger positiva effekter för bilden av Enköping samtidigt som det ger positiva effekter för vårt lokala näringsliv. Under 2025 ska näringslivsavdelningen fortsätta utveckla samarbetet med besöksnäringen och andra aktörer för att utveckla Enköping som en turiststad.

Näringslivsprogrammet och Landsbygdsprogrammet

Näringslivsavdelningen har under 2024 jobbat fram både ett näringslivsprogram och ett landsbygdsprogram. Under 2025 kommer arbetet med genomförande att påbörjas.

Vård- och omsorgsnämndens omställningsarbete

Vård- och omsorgsnämnden har utmaningar och nämnden beslutade i april 2024 ett antal punkter för att genomföra ett omställningsarbete för att få budget i balans senast 2028. Vi gör en satsning och nämnden får därför 2025 och 2026 ett omställningsstöd på 10 miljoner kronor. För 2027 är stödet 5 miljoner kronor. Nämnden ska regelbundet återrapportera hur omställningsarbetet fortskrider, hur omställningsstödet används och vilket resultat och effekter som uppnås. Nämnden ska presentera ett faktiskt behov inför nytt beslut om ekonomiska ramar.

Prioriterade investeringar

Under perioden 2025–2029 kommer flera beslutade investeringar att slutföras. Två grundskolor kommer stå klara 2026 och 2027. Det är Lillsidanskolan med tillhörande aktivitetscenter och grundskolan i Örsundsbro. Det finns beslut på ombyggnation för kapacitetsökning och anpassning av Bergvretens lokaler. Inom utbildningsverksamheten finns också tre nya förskolor beslutade; Ripan, Storskogen och Skolsta. Investering i Kulturhus Joar är beslutad och beräknas bli klar till 2028. Upprustning av C-paviljongen på Enavallen är beslutad och beräknas klar till 2026.

Planerade investeringar under perioden är gruppboende till 2027 och 2029. Ett omsorgsboende ligger i planen till 2029, behov av fler platser fortsätter efter 2029. I slutet av perioden finns även planerat att ersätta två äldre förskolor på grund av deras tekniska status.

I planen finns också upprustning av Bahcohallen 2025–2027 samt nya campingstugor i Bredsand.

Kulturhus Joar Blå, visionsbild: Stadion Arkitekter

Omvärldsbevakning

En omvärldsbevakning är avgörande för en kommuns långsiktiga planering och utveckling, särskilt med tanke på föränderliga trender och de specifika förutsättningar som präglar lokalsamhället. För Enköpings kommun handlar det om att kontinuerligt följa och analysera omvärlden för att kunna anpassa planeringen av resurser på ett sätt som möter både globala och nationella förändringar, men också lokala behov och unika förutsättningar. För en kommun som Enköping kan detta handla om demografiska förändringar, teknologiska framsteg, klimatpåverkan, ekonomiska konjunkturer och sociala trender. Genom att övervaka dessa förändringar får kommunen ett bättre underlag för att fatta strategiska beslut som kan leda till hållbar utveckling och effektiv resursfördelning.

Samhällsekonomisk utveckling

Sverige bedöms vara på väg in i en ekonomisk återhämtning, men processen kan bli långsam. Inflationstakten minskar både globalt och i Sverige. Trots vissa orosmoln, som stigande frakt- och energipriser under sommaren, finns det inga tydliga tecken på en andra våg av förhöjd inflation. Riskerna varierar mellan länder beroende på olika ekonomiska förutsättningar. Hushållens konsumtion driver den initiala förbättringen, följt av en ökande export. Arbetsmarknaden påverkas positivt, men arbetslösheten väntas minska först i slutet av 2025.

I Sverige har inflationen sjunkit tydligt, vilket gjorde att Riksbanken kunde sänka räntan tidigt, i maj och augusti 2024. Flera andra centralbanker, inklusive ECB och Bank of England, har också sänkt sina räntor och trenden väntas fortsätta.

Tillväxten i Europa är fortsatt svag, särskilt i Tyskland, medan USA upplevt en starkare tillväxt, men med ökad risk för recession. Trots detta har Federal Reserve (Fed) redan beslutat om att sänka räntan och antyder att det kommer ske fler gånger innan årsskiftet. På sikt väntas en lättare penningpolitik från centralbanker bidra till global tillväxt, vilket också kan stärka svenska exportutsikter nästa år.

Enligt Sveriges kommuner och regioner (SKR) ökar skatteunderlaget svagt med 3,5 procent under 2024 men förväntas öka i snitt med 4,1 procent per år mellan 2024–2027. Detta är något lägre än ökningen under perioden 2014–2023 (4,2 procent). Ökningstakten dämpas i år på grund av att antalet arbetade timmar inte förändrats sedan 2023, vilket påverkar skatteunderlagets tillväxt. Dock gynnas skatteunderlaget av ökade pensionsinkomster på grund av högre prisbasbelopp.

Skatteunderlaget återhämtar sig till 2025 tack vare ökad BNP-tillväxt och långsammare inflation. Efter två svaga år (2023 och 2024) väntas en kraftig ökning av det reala skatteunderlaget 2025. Skatteunderlaget har också justerats upp med 0,6 procentenheter jämfört med en tidigare prognos från april 2024. Detta beror på en starkare arbetsmarknad och uppreviderade prognoser för löner och sociala ersättningar.

På den svenska arbetsmarknaden ses två motsatta trender: antalet fast anställda ökar medan antalet tidsbegränsat anställda minskar. Trots svag BNP-tillväxt har sysselsättningsgraden stärkts under första halvåret 2024, ett trendbrott efter två års nedgång. Detta drivs främst av ökad sysselsättning bland äldre. Arbetslösheten är dock fortsatt hög, med 8,2 procent förväntat både

2024 och 2025, och en märkbar nedgång väntas först 2026.

Hög sysselsättningsgrad och förhöjd arbetslöshet beror på ett högt arbetskraftsutbud, vilket har ökat med 2,5 procentenheter över det senaste decenniet.

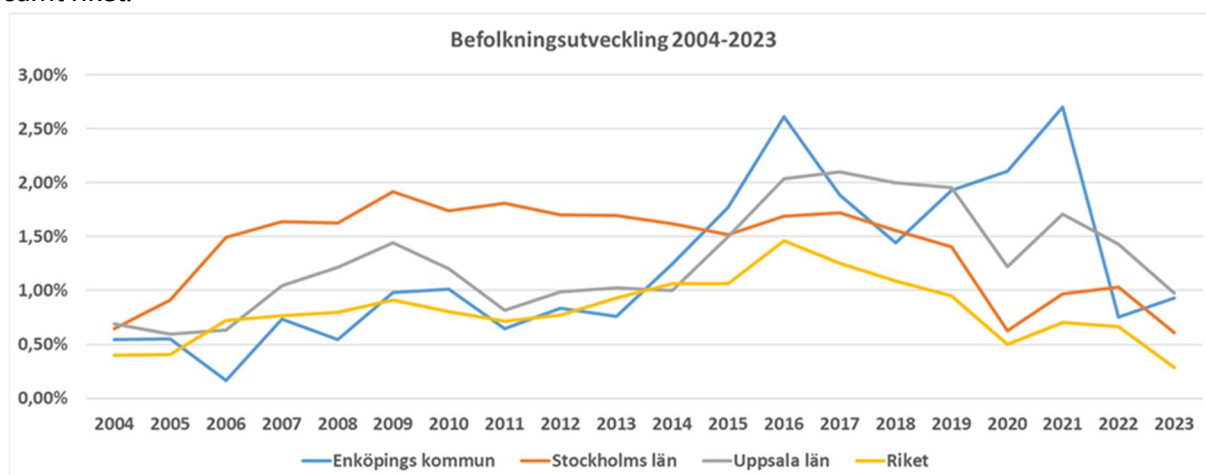
Statistiska centralbyråns (SCB) senaste prognos visar en långsammare befolkningsökning, vilket påverkar arbetskraften. Fram till 2033 väntas sysselsättningen öka med 130 000 personer, en minskning från tidigare prognoser. Detta framhäver behovet av aktiva arbetsmarknadsåtgärder och produktivitetshöjande insatser för att kompensera för ett lägre arbetskraftsutbud och säkra fortsatt tillväxt och välfärd.

Demografi och kompetensförsörjning

I slutet av 2023 var 10 551 700 personer folkbokförda i Sverige enligt SCB. Under året ökade befolkningen med 30 200 personer, vilket var den lägsta befolkningsökningen på över 20 år. Ökningstakten för riket uppgick till 0,3 procent 2023. Att befolkningsökningen var lägre än tidigare berodde på ett minskat barnafödande, lägre invandring samt högre utvandring. Från år 2022 sjönk ökningstakten i Uppsala län från 1,43 procent 2022 till 0,98 procent 2023, vilket fortfarande var i en något större omfattning än i Stockholms län, som ökade sin befolkning 0,63 procent. Under 2023 ökade Enköpings kommun med 444 personer eller 0,93 procent, vilket var högre än 2022 då man ökade med 359 personer eller 0,76 procent.

SCB:s senaste befolkningsprognos visar på en betydande förändring i befolkningsutvecklingen de närmaste tio åren, vilket kommer att påverka samhällssektorer som förskola, grundskola, sjukvård och kompetensförsörjning. Antalet barn i förskoleåldern (1–5 år) väntas minska med 14 procent, eller drygt 80 000 barn, och antalet barn i grundskoleåldern beräknas minska med 12 procent (cirka 155 000) fram till 2033. Samtidigt förväntas ökningen av befolkningen i arbetsför ålder (20–66 år) ske i en långsammare takt. Den långsammare ökningstakten motsvarar 60 procent hos kommunerna. Däremot förväntas gruppen äldre (80 år och äldre) öka med 38 procent inom samma tidsperiod. Förändringarna i åldersstruktur påverkar planeringen av välfärdstjänster och rekrytering av personal, särskilt eftersom SCB:s prognoser pekar på en större befolkningsminskning än många kommuners egna prognoser.

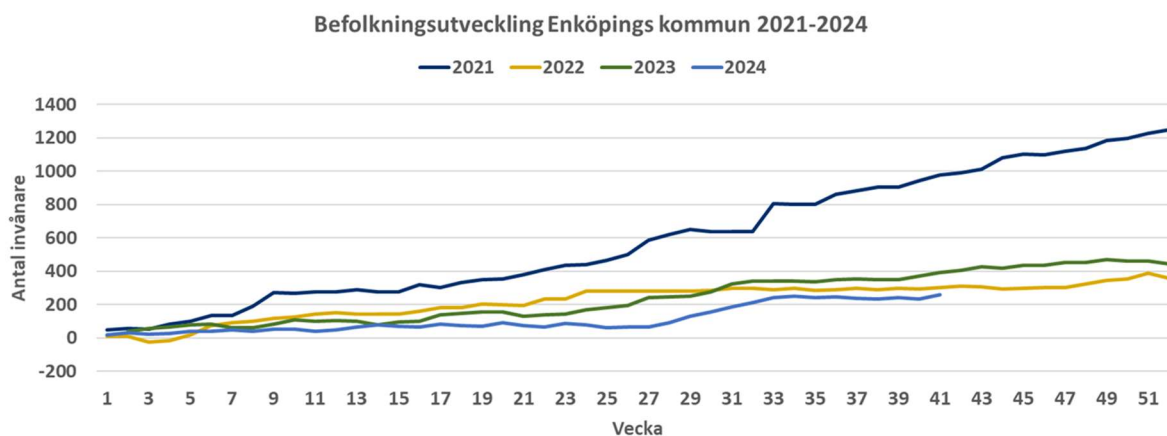
Diagram: Befolkningsutveckling 2004–2023 i Enköpings kommun, Stockholms län, Uppsala län samt riket.

Enköping

Vid början av 2024 uppgick befolkningsmängden i Enköping till 48 292 invånare och prognosen är att kommunen vid utgången av 2024 har en befolkning på ungefär 48 800 invånare, vilket ger en ökning på ungefär 500 invånare under året. Befolkningen i Enköpings kommun har fortsatt att växa och fram till mitten på oktober 2024 har befolkningen ökat med 258 personer eller 0,5 procent.

Diagram: Befolkningsutveckling i Enköpings kommun 2021–2024

Intäkterna från skatter, bidrag och utjämning är kommunens huvudsakliga inkomst. Intäktsramen baseras på kommunens befolkningsmängd den 1 november året innan det aktuella budgetåret. Intäktsramen för budget 2025 bygger på ett antagande om att Enköpings invånarantal uppgår till 48 730 invånare 1 november 2024.

En lägre befolkningsökning än beräknat ger lägre intäkter av skatter och bidrag, vilket påverkar den kommunala koncernen. Resultatnivån blir särskilt drabbad om kostnader budgeteras utifrån ett antagande om högre intäktsnivå som sedan inte förverkligas, med neddragningar som följd. Vid ett antagande om att befolkningsökningen är 100 personer färre än beräknat uppskattas intäkterna minska med cirka 5 miljoner kronor i normala fall. Kommuner som ihålligt växer snabbt får extra strukturellt stöd för att hantera tillväxten.

Enköpings kommuns prognos visar på en befolkningsmängd på ungefär 55 000 invånare år 2033 och SCB:s prognos pekar på ungefär 53 700 invånare år 2033. Enköpings kommuns befolkningsprognos har därmed en något högre tillväxttakt jämfört med SCB:s prognos.

En långsiktigt hållbar ekonomi

I Enköping ska vi ha en långsiktigt hållbar ekonomi. Det finns stora investeringbehov kommande år, vilket påverkar kommunens drift- och investeringsbudget.

Ett högre resultatmål skapar en högre självfinansieringsgrad, vilket i sin tur minskar kommunens skuldsättningstakt och skyddar soliditeten.

Soliditeten anger hur stor andel av kommunens tillgångar som har finansierats med eget kapital. Soliditeten visar en kommuns långsiktiga betalningsförmåga och dess rörelseriktning. Desto större andel eget kapital som utgörs av kommunens tillgångar, desto högre är soliditeten. En god soliditet är en förutsättning för en långsiktig hållbar ekonomi.

Enligt kommunallagens 8 kap 1 § ska kommuner och regioner ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet och i sådan verksamhet som bedrivs genom andra juridiska personer. Det innebär att verksamheten ska bedrivas med en god ekonomisk hushållning oavsett val av struktur i bolagsform eller förvaltningsform. Tydliga definitioner i bolagens ägardirektiv är en viktig del i att sätta mål samt bedöma god ekonomisk hushållning på koncernnivå.

Enköping kommuns resultat, inklusive exploateringsvinster och gatukostnadsersättningar, visade ett högt resultat 2023 jämfört med budgeten. Resultatet var dock lägre än tidigare år 2020–2022. Det höga resultatet för 2023 är inte unikt för Enköping. För fjärde året i rad redovisade kommunsektorn ett starkt resultat, som uppgick till 25 miljarder kronor för 2023. Överskottet stärktes bland annat av stor återhållsamhet och hög ökning av skatteunderlaget, då sysselsättningen hölls uppe av att arbetsgivarna i det längsta behöll sin arbetskraft.

Effekten av det högre resultatet 2023 blev en högre självfinansieringsgrad och därmed en förbättrad soliditet. Soliditeten på kommunal nivå var 29 procent 2023 och 21 procent för kommunkoncernen 2023.

Ett av kommunfullmäktiges finansiella mål för perioden 2024–2027 är att självfinansieringsgraden för skattefinansierade investeringar inte ska understiga 50 procent för perioden. Med periodens investeringsplan och resultatmål beräknas självfinansieringsgraden till 53 procent för de skattefinansierade investeringar för perioden 2024–2027.

Prognosen, per augusti 2024 gällande självfinansieringsgraden för 2024, uppgår till 36 procent för skattefinansierade investeringar. Denna nivå innebär att självfinansieringsgraden i genomsnitt behöver vara högre än 50 procent för åren 2025–2027 för att kommunfullmäktiges mål om självfinansieringsgrad för 2024–2027 ska uppnås.

Långsiktigt bör målet vara att uppnå 100 procent och över för att kunna amortera på de lån som de höga investeringsnivåerna medför.

För att höja självfinansieringsgraden finns flera alternativ. Det kan exempelvis ske genom att höja resultatnivån eller att egna investeringar och verksamhet ersätts av privata aktörer. Ytterligare alternativ är att avyttra av tillgångar, minska investeringsnivåerna eller flytta fram investeringsprojekt i tiden.

Oavsett om kommunen tar nya lån eller hittar andra finansieringsalternativ behöver investeringsnivån anpassas till vad kommunen klarar av i ökad driftkostnad. En ökad driftkostnad ska rymmas inom kommunfullmäktiges resultatmål.

Ett annat perspektiv, på kommunal nivå, är nyckeltalet nettokostnadsavvikelse. Den visar på skillnaden mellan kommunens nettokostnader för sin huvudverksamhet och dess förväntade kostnader utifrån kostnadsutjämningsystemet. För 2023 hade kommunens kärnverksamheter 2,3

procent lägre kostnader än förväntat. Det är en positiv förflyttning jämfört med 2022 då motsvarande siffra var 0,1 procentenhet högre kostnader än förväntat. Om kommunen skulle närma sig tio procent lägre kostnader skulle det garantera högre resultatnivåer. Då skulle stora delar av befolkningstillväxten kunna finansieras med egna medel.

Förutsättningar för ekonomiska ramar 2025, plan 2026–2027

Intäkter för skatter, generella bidrag och kommunal skatteutjämning baseras på SKR:s senaste prognos och cirkulär 24:038. SKR:s prognos baseras på rikets befolkningsökningstakt, som är lägre än kommunens befolkningsökningstakt. Därför är SKR:s prognos justerad med kommunens senaste befolkningsprognos. Uppräkning av personal-, lokal- samt övriga kostnader baseras på SKR:s senaste prognos för prisindex för kommunal verksamhet (PKV) exklusive personalomkostnadspåläggs-effekt (PO-effekt).

- Kommunalskatten föreslås vara oförändrad om 21:34 kronor 2025 och fastställs av kommunfullmäktige den 12 november 2024.
- Internräntan uppgår till 1,5 procent för 2025.
- Inga intäkter från realisationsvinster budgeteras i ordinarie drift.
- Personalomkostnadspålägget uppgår till 43 procent 2025.

- Personalkostnad (uppräkning från 1 april) räknas upp för samtliga nämnder med:
  - 2025: 3,5 procent
  - 2026: 3,3 procent
  - 2027: 3,3 procent
- Lokalkostnader räknas upp för samtliga nämnder med:
  - 2025: 3,2 procent
  - 2026: 3,0 procent
  - 2027: 3,1 procent
- Övriga kostnader räknas upp för samtliga nämnder med:
  - 2025: 2,4 procent
  - 2026: 2,5 procent
  - 2027: 2,5 procent
- Generell effektivisering:
  - 2025: 1,0 procent för socialnämnden och tekniska nämnden
  - 2026: 2,3 procent för alla nämnder förutom räddningstjänstens medlemsbidrag
  - 2027: 1,1 procent för alla nämnder förutom räddningstjänstens medlemsbidrag

De preliminära ekonomiska ramarna för 2025 och plan 2026–2027 baseras på följande förändringar:

Belopp anges i miljoner kronor	2025	2026	2027
Volymförändring	-18,1	-22,9	-37,2
Löne- och prisuppräkning	-108,0	-107,4	-112,0
Effektivisering	4,7	82,3	43,9
Ramhöjande/sänkande driftkostnader utifrån investeringar	-19,3	-35,1	-42,1
Ramhöjande/sänkande satsningar och uppdrag	1,1	0	0
Tillfälliga driftkostnader utifrån investeringar	-33,2	-31,9	-11,3
Tillfälliga satsningar och uppdrag	-24,8	-14,5	-5,0
Summa	-197,6	-129,6	-163,7

Beslutade finansiella mål för 2024–2027 för kommunen

I Enköpings kommun ska ha en långsiktigt hållbar ekonomi. Kommunen har stora investeringbehov kommande år, vilket påverkar kommunens drift- och investeringsbudget.

I enlighet med kommunfullmäktiges långsiktiga plan för 2024–2027 utgår kommunens ekonomi från följande finansiella mål:

- Resultatet, exklusive exploateringsvinster och gatukostnadsersättningar, ska inte understiga 3,0 procent av skatteintäkter och generella bidrag för perioden 2024–2027.
- Soliditeten för skatte- och taxefinansierad verksamhet ska inte understiga 20 procent för perioden 2024–2027.
- Självfinsieringsgraden för skattefinansierade investeringar ska inte understiga 50 procent för perioden 2024–2027.

Finansiella mål för budgetår 2025 för kommunen

- Resultatet exklusive exploateringsvinster och gatukostnadsersättningar ska inte understiga 2,55 procent av skatteintäkter och generella bidrag år 2025.
- Soliditeten för skatte- och taxefinansierad verksamhet ska inte understiga 26 procent år 2025.
- Självfinsieringsgraden för skattefinansierade investeringar ska inte understiga 34 procent 2025.

I årsredovisningen för 2023 var resultatet 1,1 procent, soliditeten 29 procent och självfinansieringsgraden 68 procent. I delårsrapporten för 2024 var helårsprognosen för resultatmålet minus 1,1 procent, soliditeten 27 procent och självfinansieringsgraden 36 procent.

Finansiella mål för planåren 2026–2027 för kommunen

- Resultatet exklusive exploateringsvinster och gatukostnadsersättningar ska inte understiga 4,7 procent av skatteintäkter och generella bidrag år 2026 och 5,5 procent av skatteintäkter och generella bidrag år 2027.
- Soliditeten för skatte- och taxefinansierad verksamhet ska inte understiga 25 procent år 2026 och 25 procent år 2027.
- Självfinansieringsgraden för skattefinansierade investeringar ska inte understiga 51 procent år 2026 och 60 procent år 2027.

Driftsbudget med nämndernas budgetramar

Budget 2025 med plan 2026–2027

Belopp anges i miljoner kronor	Bokslut 2023	Prognos delår 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Kommunfullmäktige och revision	-13,0	-13,1	-13,8 *	-13,9	-14,2
Kommunstyrelsen	-177,8	-214,5	-223,3	-224,7	-226,3
Räddningstjänst, medlemsbidrag	-46,8	-49,3	-52,0	-53,4	-54,7
Överförmyndarnämnd	-4,5	-4,9	-5,0	-5,0	-5,0
Miljö- och byggnadsnämnd	-25,9	-26,3	-44,5	-45,2	-46,4
Socialnämnd	-258,6	-274,7	-293,9	-295,6	-300,2
Teknisk nämnd	-167,8	-169,0	-182,0	-183,6	-178,3
Upplevelsenämnd	-161,0	-160,9	-170,2	-176,8	-184,9
Utbildningsnämnd	-1 388,2	-1 428,3	-1 496,7	-1 535,9	-1 605,9
Valnämnd	-0,4	-1,6	-0,4	-1,8	-0,5
Vård- och omsorgsnämnd	-1 021,9	-1 092,2	-1 095,4	-1 112,6	-1 149,4
Summa skattefinansierad verksamhet	-3 265,8	-3 434,8	-3 577,2	-3 648,5	-3 765,8
Vatten och avlopp	-16,0	-21,1	-6,6	17,0	25,4
Summa styrelser och nämnder	-3 281,8	-3 455,9	-3 583,8	-3 631,5	-3 740,4
Centrala poster	166,3	87,2	125,7	124,8	149,2
Reserv till förfogande	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Verksamhetens nettokostnader	-3 115,5	-3 368,7	-3 458,1	-3 506,7	-3 591,2
Skatteintäkter	2 534,8	2 634,8	2 755,1	2 867,7	2 987,9
Generella statsbidrag och skatteutjämning	762,9	818,5	864,9	901,5	937,7
Finansiella poster	-40,7	-44,1	-69,6	-84,8	-117,0
Resultatmål	141,6	40,4	92,3	177,7	217,4

*Kommunrevisionens budget bereds av kommunfullmäktiges presidium, i enlighet med Kommunallag (2017:725) 11 kap. 8 §. På kommunfullmäktiges sammanträde den 21 maj 2024 beslutades att revisionens budget för 2025 uppgår till 2,6 miljoner kronor (KS2024/390 §78).

Resultat- och balansräkning samt kassaflödesanalys

Resultaträkning

Resultaträkning, belopp anges i miljoner kronor	Bokslut 2023	Prognos delår 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Verksamhetens nettokostnader	-3 115,5	-3 368,7	-3 458,1	-3 506,7	-3 591,2
Skatteintäkter	2 534,8	2 634,8	2 755,1	2 867,7	2 987,9
Generella statsbidrag	762,9	818,5	864,9	901,5	937,7
Finansiella intäkter	17,0	42,1	18,6	20,1	22,3
Finansiella kostnader	-19,4	-104,1	-88,2	-104,9	-139,3
Resultatmål	179,8	40,4	92,3	177,7	217,4
Förändring av verksamhetens nettokostnader					
i miljoner kronor		-253,2	-89,4	-48,6	-84,7
i procent		8,1 %	2,7 %	1,4 %	2,4 %
Förändring av skatter och generella bidrag					
i miljoner kronor		155,5	166,8	149,2	156,4
i procent		4,7 %	4,8 %	4,1 %	4,1 %
Förändring av finansnetto					
i miljoner kronor		-59,6	-7,6	-15,2	-32,2
i procent		2 483 %	12 %	22 %	38 %

Balansräkning

Tillgångar, belopp i miljoner kronor	Bokslut 2023	Prognos delår 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Immateriella anläggningstillgångar	2	1	1	1	1
Materiella anläggningstillgångar	4 740	5 048	6 267	7 403	8 356
Finansiella anläggningstillgångar	298	298	298	298	298
Summa anläggningstillgångar	5 040	5 348	6 566	7 702	8 656
Övriga omsättningstillgångar	546	483	483	483	483
Likvida medel/kortfristiga placeringar	91	139	139	139	139
Summa omsättningstillgångar	636	622	622	622	622
SUMMA TILLGÅNGAR	5 696	5 989	7 207	8 344	9 297
Bidrag till statlig infrastruktur	20	19	19	19	19
Summa eget kapital	2 284	2 397	2 489	2 667	2 885
- varav årets resultat	142	113	92	178	217
Avsättning pensionsskuld inkl. löneskatt	345	445	466	461	465
Övriga avsättningar	80	80	80	80	80
Summa avsättningar	424	524	546	541	545
Långfristiga skulder	2 313	2 535	3 639	4 602	5 334
Summa långfristiga skulder	2 313	2 535	3 639	4 602	5 334
Övriga kortfristiga skulder	675	533	533	533	533
Summa kortfristiga skulder	675	533	533	533	533
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	5 696	5 989	7 207	8 344	9 297

Kassaflödesanalys

Belopp i miljoner kronor	Bokslut 2023	Prognos delår 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Årets resultat	142	113	92	178	217
Justering för avskrivningar	206	205	238	256	290
Justering för förändring avsättning till pension	64	100	22	-5	4
Justering för övriga icke kassapåverkande poster	-153	0	-49	-67	3
Kassaflöde från den löpande verksamheten	259	419	303	362	514
Investering i materiella anläggningstillgångar	-741	-1 057	-1 457	-1 393	-1 243
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	0	0	0	0	0
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-741	-1 057	-1 457	-1 393	-1 243
Förändring i långfristiga skulder, netto	482	638	1 154	1 030	729
Amortering	0	0	0	0	0
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	482	638	1 154	1 030	729
Årets kassaflöde	0	0	0	0	0

Resultatreserv och resultatutjämningsreserv

Enköpings kommun har avsatt 110,4 miljoner kronor i en resultatutjämningsreserv. Reserven är avsedd att jämna ut normala svängningar i intäkterna över konjunkturcyklerna. Syftet är att täcka sviktande skatteunderlag vid befarad eller konstaterad konjunktturnedgång. Riktvärdet för när det är tillåtet att använda pengar ur reserven är när den årliga tillväxten i det underliggande skatteunderlaget i riket är lägre än den genomsnittliga utvecklingen de senaste tio åren. En ytterligare förutsättning är att medel från resultatutjämningsreserven ska täcka ett negativt balanskravsresultat.

Från och med 2024 införs den nya resultatreserven (RER) för att ersätta resultatutjämningsreserven (RUR) som samtidigt avvecklas under en tioårsperiod. Från och med räkenskapsåret 2024 kan medel reserveras till RER, medan 2023 var sista året för att reservera medel till RUR. Dock kan medel från RUR användas fram till 2033 för att jämna ut intäkter över konjunkturcykler.

RER kommer att ha friare regler och kan användas för att hantera oförutsedda kostnadsökningar eller intäktsbortfall, förutsatt att det bidrar till god ekonomisk hushållning. Reserveringen får uppgå till högst 5 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag.

Investeringsplan 2025–2029

Investeringsutgifterna för perioden 2025–2029 uppgår för hela kommunkoncernen till knappt 8,5 miljarder kronor, varav de skattefinansierade investeringarna står för den största delen med cirka 4,0 miljarder kronor. Inom den skattefinansierade delen ingår utgifter för strategiska markförvärv med 0,5 miljarder kronor. Vatten- och avloppsverksamheten som är taxefinansierad har utgifter med 2,3 miljarder kronor och de kommunala bolagen med cirka 2,2 miljarder kronor (prognos).

Enskilda projekt under 2025–2029

De prioriterade investeringarna som beräknas bli färdigställda under perioden 2025–2029 finns främst inom utbildnings- och kulturverksamheten.

Fortsatta investeringsbehov inom utbildnings- och omsorgsverksamheten är under utredning, där hänsyn behöver tas till nya befolkningsprognoser. Förändringar i befolkningsutvecklingen kan komma att medföra justeringar av investeringsplanen. Osäkerhet råder kring befolkningsprognoser, därför är det viktigt att ha en god planeringsberedskap för att kunna möta större förändringar och hitta alternativa lösningar.

Förskolor

Flera nya förskolor är beslutade och planeras att färdigställas under perioden 2025–2029. Beslutade förskolor som ligger närmast i tid är Skolsta, Ripan i Galgvreten och Storskogen i Bredsand. I investeringsplanen finns även reinvesteringar av äldre förskolor. Enögla förskola är en av de äldre förskolorna som finns med i denna period.

Grundskolor

Under perioden kommer två grundskolor att stå klara på Lillsidan och i Örsundsbro. På Lillsidan är även ett aktivitetscenter och idrottshall inkluderat. Ombyggnation och kapacitetsökning kommer ske i grundskolorna på Korsängen och i Bergvreten. En ny grundskola ligger med i planeringen efter denna period. En utredning pågår för vilka placeringsalternativ som är möjliga.

Kulturhus Joar inklusive bibliotek

Ombyggnad och renovering av Kulturhus Joar beräknas vara färdigställt 2028.

Idrott och fritid

Enavallens C-paviljong beräknas stå klar under 2026. I planen finns också upprustning av Bahcohallen 2025–2027 samt investering i en ny parstuga på Bredsands camping.

Gruppboenden och omsorgsboenden

Planerade investeringar av gruppboenden finns till 2027 och 2029. Ett omsorgsboende ligger i planen till 2029. Det finns behov av fler platser efter 2029 men detta behöver utredas.

Taxefinansierad verksamhet och kommunala bolag

Inom den taxefinansierade vatten- och avloppsverksamheten pågår investering av ett nytt avloppsreningsverk och ett kommande vattenreningsverk är under planering.

Det kommunala bolaget Ena Energi AB har högre investeringsutgifter än tidigare årsplan då ägardirektivet anger att bolaget ska planera för att marken för nuvarande huvudproduktion ska frigöras senast 2035.

Projekt	Beslutad eller i investeringsplanen	Tas i bruk
Förskola Ripan	Beslutad	2025
Ny parstuga Bredsands camping	Investeringsplan	2025
Kommunhus inhyrning	Beslutad	2025–2026
Enavallens C-paviljong	Beslutad	2026
Förskola Storskogen	Beslutad	2026
Ny grundskola, sporthall/aktivitetscenter på Lillsidan	Beslutad	2026
Kapacitetsökning Korsängsskolan	Beslutad	2026
Grundskola Örsundsbro	Beslutad	2027
Kulturhus Joar	Beslutad	2028
Avloppsreningsverk	Beslutad	2028
Kapacitetsökning grundskola Bergvreten	Beslutad	2029
Bahco ishall	Investeringsplan	2025–2027
Förskola Enögla	Investeringsplan	2028

Skiss över nya Örsundsbroskolan.

Investeringsplan 2025–2029

Belopp i miljoner kronor		Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029	Summa 2025– 2029
Skattefinansierad verksamhet							
Kommunstyrelse							
Inventarier, system mm inkl. IT	*)	-10,7	-9,0	-5,6	-14,9	-12,1	-52,3
Miljö- och byggnadsnämnd							
Inventarier, system mm	*)	-0,6	-1,0	0,0	-2,0	0,0	-3,6
Social nämnd							
Inventarier, system mm	*)	-0,5	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3	-1,7
Teknisk nämnd							
Fastigheter KS		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Fastigheter KS, räddningstjänst		0,0	-7,5	0,0	-10,0	-32,0	-49,5
Fastigheter TN		-25,2	-2,2	-0,2	-0,2	-0,2	-28,0
Fastigheter UAN		-380,2	-277,0	-272,8	-159,0	-95,0	-1 184,0
Fastigheter UPN		-46,4	-126,9	-115,4	-105,4	-101,0	-495,1
Fastigheter VON		-13,9	-99,0	-155,0	-179,0	-163,0	-609,9
Planerat underhåll	*)	-71,0	-83,0	-83,0	-85,0	-90,0	-412,0
Summa Fastigheter		-536,7	-595,6	-626,5	-538,6	-481,2	-2 778,5
Allmän plats	*)	-73,1	-102,0	-107,0	-81,0	-88,0	-451,1
Inventarier, system mm	*)	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3	-1,5
Summa teknisk nämnd		-610,1	-697,9	-733,8	-619,9	-569,5	-3 231,1
Utbildningsnämnd							
Inventarier, system mm	*)	-6,2	-28,0	-26,0	-7,0	-11,0	-78,2
Upplevelsenämnd							
Inventarier, system mm, markanläggning	*)	-24,5	-8,8	-8,9	-19,3	-8,1	-69,6

Belopp i miljoner kronor		Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029	Summa 2025– 2029
Vård- och omsorgsnämnd							
Inventarier, system mm	*)	-4,4	-4,0	-4,3	-24,2	-4,0	-40,9
Strategiska markförvärv							
	*)	-250,0	-77,0	-45,0	-70,0	-70,0	-512,0
Summa skattefinansierad verksamhet		-907,0	-826,0	-823,9	-757,6	-675,0	-3 989,4
Taxefinansierad verksamhet							
Teknisk nämnd							
Vatten- och avloppsverksamhet (VA)	**)	-468,2	-503,3	-363,5	-269,3	-362,9	-1 967,1
Exploatering VA/omvandlingsområden	**)	-96,1	-108,7	-85,7	-37,0	-31,0	-358,6
Summa taxefinansierad verksamhet		-564,3	-612,0	-449,2	-306,3	-393,9	-2 325,7
Summa skatte- och taxefinansierad verksamhet		-1 471,3	-1 438,1	-1 273,0	-1 063,9	-1 068,9	-6 315,1
Kommunala bolag							
EHB, Enköpings hyresbostäder AB	***)	-235,0	-179,0	-177,0	-65,0	-75,0	-731,0
ENA Energi AB	***)	-96,0	-262,0	-323,0	-512,0	-262,0	-1 455,0
Summa bolag		-331,0	-441,0	-500,0	-577,0	-337,0	-2 186,0
Totalt kommunkoncern		-1 802,2	-1 879,1	-1 773,0	-1 640,9	-1 405,9	-8 501,1

*) Samlingspost

***) Samlingspost o enskilda poster

****) Prognos

Exploatering, allmän plats

Kommunens exploateringsverksamhet utvecklar och iordningställer mark för bostads- och verksamhetsområden. Projekten sträcker sig ofta över flera år vilket leder till att slutredovisningen kan ske flera år i framtiden. Inkomsterna avser intäkter för markförsäljning, exploateringsbidrag och gatukostnadsersättningar från exploatörerna. Utgifterna avser kostnader för inköp och iordningställande av mark och utgifter för att bygga ut kommunala anläggningar inom exploateringsområdena.

Exploateringsutgifterna för perioden 2025–2029 uppgår till 318,6 miljoner kronor och inkomsterna till 348,1 miljoner kronor. Exempel på några större exploateringsprojekt i perioden 2025–2029 är Storskogen, norra och södra Myran och Aros Park.

Belopp i miljoner kronor		Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029	Summa 2025– 2029
Exploatering allmän plats							
Inkomster/inbetalningar		144,4	91,2	62,5	40,0	10,0	348,1
Utgifter/utbetalningar		-86,9	-95,2	-80,5	-21,0	-35,0	-318,6
Exploatering allmän plats, netto		57,5	-4,0	-18,0	19,0	-25,0	29,5

Kommunkoncernens låneskuld

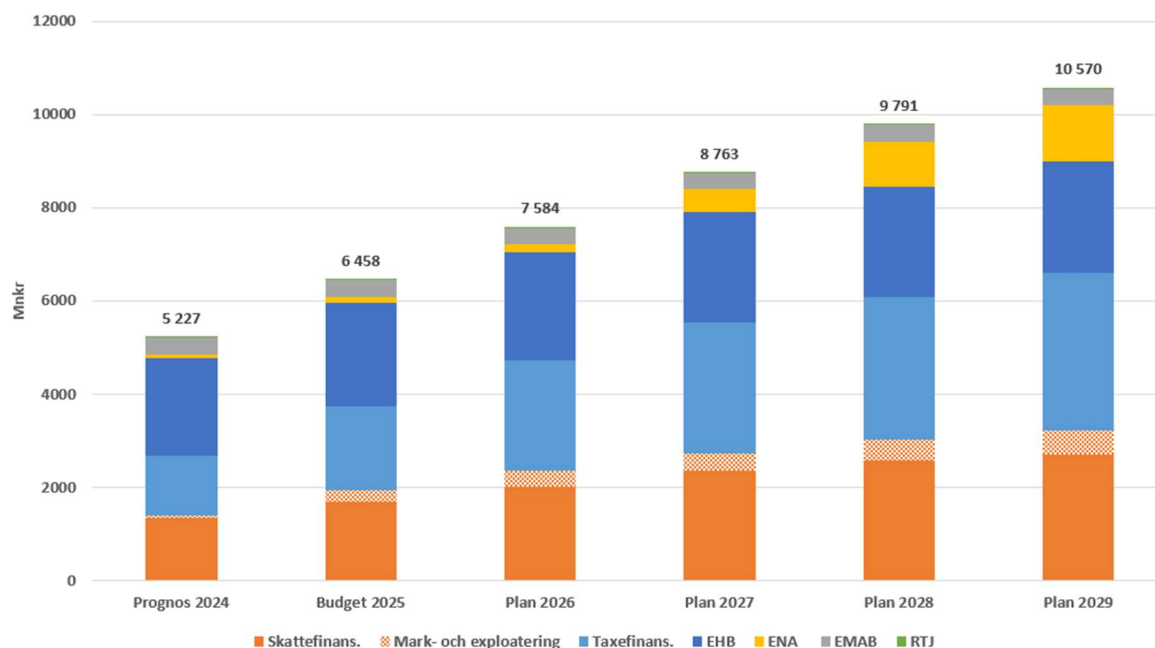
Under flera år var både de korta och långa marknadsräntorna på historiskt låga nivåer. Vid årsskiftet 2021/2022 började räntorna stiga kraftigt och under hösten 2023 och våren 2024 toppade styrräntan på 4,0 procent. I maj 2024 gjorde Riksbanken den första sänkningen av styrräntan, följt av sänkningar både i augusti och oktober. Prognosen indikerar på ytterligare sänkningar. Trots att marknadsräntorna trendar nedåt, så kommer räntekostnaderna under kommande år att påverka kommunens resultat i större utsträckning än tidigare.

Kommunkoncernens låneskuld uppgick per sista augusti 2024 till 4 777 miljoner kronor. Det är Enköpings kommun och AB Enköpingshyresbostäder som har de största delarna av låneskulden.

Med nuvarande investeringsplaner beräknas kommunkoncernen ha ett nyupplåningsbehov på cirka 4 100 miljoner kronor under perioden 2025–2029. Det är Enköpings kommun som står för det största behovet av nyupplåning, men även ENA Energi AB står inför stora investeringar och har ett ökat behov av nyupplåning under de kommande åren.

Diagram: Kommunkoncernens låneskuld 2024–2029

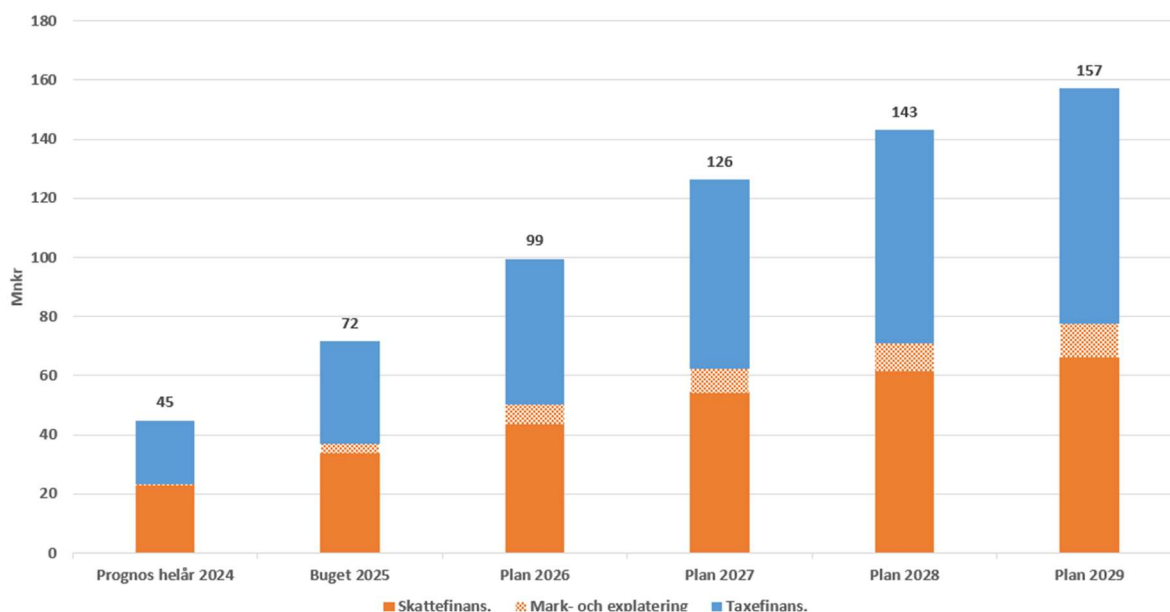

Enköpings kommuns låneskuld uppgick per sista augusti 2024 till 2 265 miljoner kronor, vilket är en ökning med 200 miljoner kronor från sista december 2023. I den investeringsplan som ligger till grund för budget 2025 uppgår investeringsvolymen för skatte- och taxefinansierade investeringar till cirka 6 300 miljoner kronor för perioden 2025 till 2029.

Investeringarna är över den nivå som kommunen kan finansiera med egna medel och därför är behovet av nyupplåning under kommande år stort. Kommunens låneskuld beräknas att behöva öka under perioden med cirka 3 900 miljoner kronor. Störst nyupplåningsbehov är för taxefinansierade investeringar där lånebehovet under perioden beräknas till cirka 2 100 miljoner kronor. För skattefinansierade investeringar, inklusive strategiska markförvärv, beräknas låneskulden öka med 1 800 miljoner kronor. Prognosen för låneskulden förutsätter att samtliga planerade investeringar under perioden 2025 till 2029 genomförs.

Kommunens snittränta för 2024 var till och med augusti 1,85 procent och den genomsnittliga räntan för lånen i kommunens skuldportfölj var per sista augusti 2024 2,06 procent. Vartefter som låneskulden ökar och befintliga lån omsätts kommer räntekostnaderna och genomsnittsräntan successivt att öka. Under perioden 2025 till 2029 kommer cirka 2 000 miljoner kronor av kommunens befintliga låneskuld att omsättas. Till år 2029 beräknas kommunens räntekostnader att ha ökat med cirka 112 miljoner kronor, varav 54 miljoner kronor avser räntekostnad för skattefinansierade investeringar. Den stora kostnadsökningen förklaras framför allt av det nya ränteläget och ett stort behov av nyupplåning.

Diagram: Kommunens räntekostnader 2024–2029

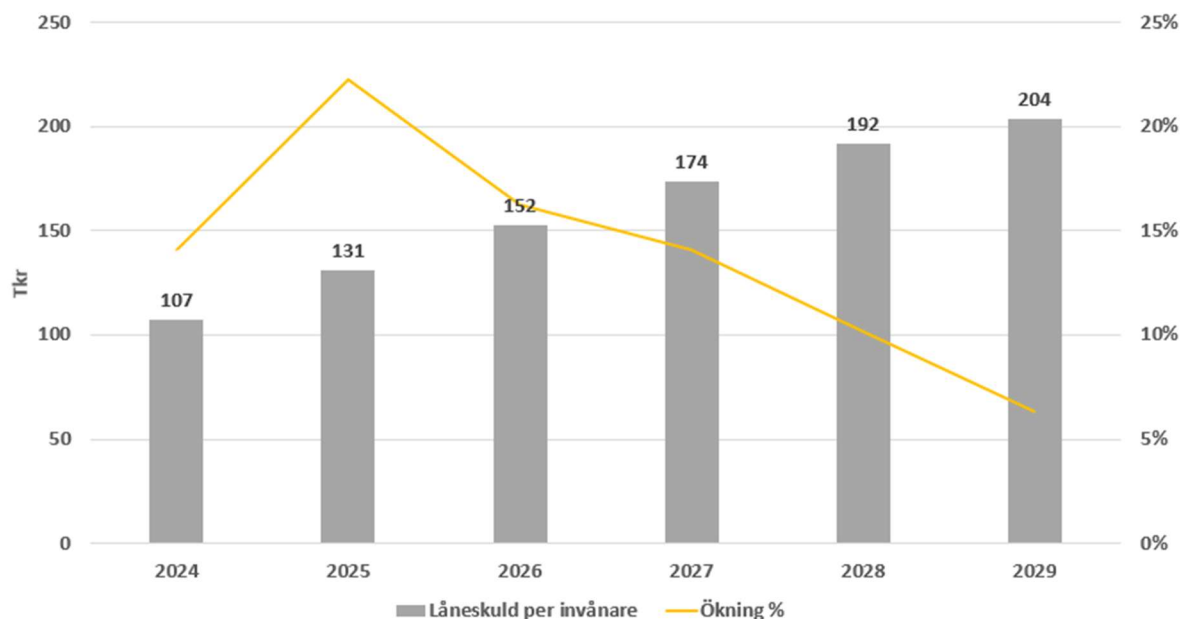

Låneskuld per invånare

Ett sätt att betrakta utvecklingen av finansiell styrka och risk är att följa skuldsättning per invånare. Detta nyckeltal använder kommunsektorns största långivare, Kommuninvest, vid bedömning av risk- och räntenivåer. En kommunkoncern vars låneskuld närmar sig 100 tusen kronor per invånare, räknas som en av de mest skuldsatta kommunkoncernerna per invånare i landet.

Med en växande skuldportfölj och en lägre befolkningsökningstakt väntas kommunkoncernen att uppnå gränsen 100 tusen kronor per invånare redan under 2024, med en fortsatt hög ökningstakt under de kommande åren.

Diagram: Kommunkoncernens låneskuld per invånare 2024–2029

Lånebehov, borgensramar och borgensavgift för bolagen 2024

I den investeringsplan som tagits fram som ligger till grund för budget 2025 uppgår investeringsvolymen för skatte- och taxefinansierade investeringar till cirka 1 500 miljoner kronor.

För att finansiera investeringarna under 2024 behöver upplåning ske och i förslaget till kommunfullmäktige föreslås en upplåning med maximalt 1 070 miljoner kronor. Upplåningen avser både skatte- och taxefinansierade investeringar.

AB Enköpings Hyresbostäder har ett uppskattat upplåningsbehov under 2025 på cirka 125 miljoner kronor. Utifrån bolagets nuvarande låneskuld och kommande lånebehov, bedöms den tidigare beviljade borgensramen om 2 400 miljoner kronor att vara tillräcklig och står kvar oförändrad.

ENA Energi AB har ett uppskattat upplåningsbehov under 2025 på cirka 40 miljoner kronor. Utifrån bolagets nuvarande låneskuld och kommande lånebehov, bedöms den tidigare beviljade borgensramen om 150 miljoner kronor att vara tillräcklig och står kvar oförändrad.

Enköpings kommuns moderbolag AB har en låneskuld och borgensram på 360 miljoner kronor. Bolagets bedömning är att ingen nyupplåning behövs under 2025 och att den tidigare beviljade borgensramen är oförändrad.

Enköpings kommun har borgensåtagande för 65 procent av kommunalförbundets Räddningstjänsten Enköping-Håbos befintliga låneskuld. Kommunalförbundet har en beviljad borgensram på 10 miljoner kronor som står kvar oförändrad. Under 2024 ändrades ägarandelen för

Räddningstjänsten Enköping-Håbo. Om befintliga lån omsätts eller nyupplåning är aktuell är det den nya ägarandelen som gäller, det vill säga 67 procent för Enköpings kommun.

Borgensavgifter

När en kommun ställer ut lån till ett koncernbolag krävs ett räntepåslag. Om koncernbolaget lånar själva och kommunen tecknar ett borgensåtagande för lånet krävs också att kommunen ska ersättas för detta i form av en borgensavgift. Att det behövs en avgift eller ett räntepåslag utöver den faktiska upplåningskostnaden beror på EU-lagstiftning gällande statsstöd. Det är enligt lag inte tillåtet att ge offentligt ägda bolag en konkurrensfördel genom att subventionera deras finansiering. Bolagens villkor för finansieringen ska vara marknadsmässig och motsvara de villkor bolagen skulle få om de varit ett fristående bolag utan kommunalt ägande. Vid sidan av EU-lagstiftning måste också Skatteverkets regler för internprissättning tas hänsyn till. Påslaget får varken vara för högt eller för lågt, då det skulle kunna ses som skatteplanering och överföring av vinstmedel. Internprissättningen av lån, samt beräkning av borgensavgift, ska därmed ske på marknadsmässiga grunder. Föreslagna nivåer är baserade på publikt tillgängliga marknadsdata. Det justeras sedan individuellt per bolag baserat på dess finansiella status. Utifrån det föreslås borgensavgifterna för borgensåtaganden, gällande direkt och indirekt helägda kommunala bolag, under 2025 fördelas per bolag enligt nedan:

- Enköpings kommuns moderbolag AB ska vara 0,70 procent
- AB Enköpings hyresbostäder ska vara 0,55 procent
- ENA Energi AB ska vara 0,67 procent.

Bilaga: Nämndernas budgetramar 2025, plan 2026–2027

Nedan presenteras respektive nämnds budgetram för 2025 och plan 2026–2027 på en mer detaljerad nivå. I tabellen återfinns nämndens grundram inklusive ramhöjande/sänkande satsningar och uppdrag, driftkostnader utifrån investeringar samt flytt av budgetramar. Tillfälliga satsningar och uppdrag samt driftkostnader utifrån investeringar redovisas separat.

Under tabellen för respektive nämnd finns sammanställning över de ramhöjande/sänkande satsningar och uppdrag, driftkostnader utifrån investeringar samt flytt av budgetramar. Även tillfälliga satsningar och uppdrag samt driftkostnader utifrån investeringar finns sammanställda.

Kommunstyrelsen

Miljoner kronor	Budget 2024 beslutad	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Grundram föregående år exkl tillfälliga satsningar/uppdrag, driftkostn inv	-185,6	-209,0	-216,4	-222,0
Avgår satsningar från tidigare år	12,0			
Volymförändringar +/-	0,0	0,0	0,0	0,0
Löne- och prisuppräknig +/-	-5,3	-6,8	-6,6	-6,8
Effektiviseringar -	0,7	0,0	5,1	2,6
Nämndens grundram + uppräknig och effektiviseringar	-178,2	-215,8	-217,9	-226,3
Ramhöjande/sänkande driftkostnader utifrån investeringar +/-	-0,4	-0,1	-4,2	-0,1
Ramhöjande/sänkande satsningar och uppdrag +/-	-20,2	-0,7	0,0	0,0
Flytt av budgetramar +/-	-10,2	0,2	0,0	0,0
Nämndens grundram exkl tillfälliga satsningar/uppdrag, driftkostn inv	-209,0	-216,4	-222,0	-226,3
Tillfälliga driftkostnader utifrån investeringar +/-	0,0	0,0	0,0	0,0
Tillfälliga satsningar och uppdrag +/-	-6,9	-6,9	-2,7	0,0
Budgetram 2025–2027	-215,9	-223,3	-224,7	-226,3

Ramhöjande/sänkande driftkostnader utifrån investeringar

- 2025: Verksamhetsutveckling med stöd av digitalisering -0,1 miljoner kronor
- 2026: Verksamhetsutveckling med stöd av digitalisering -0,1 miljoner kronor, hyresgäst Anpassning kommunhus -4,1 miljoner kronor
- 2027: Verksamhetsutveckling med stöd av digitalisering -0,1 miljoner kronor

Ramhöjande/sänkande satsningar och bidrag

- 2025: Från ändringsbudget 2023, centralisering av ekonomi och kommunikation, minskning av tjänster 2,3 miljoner kronor, utökad budgetram utifrån politiska uppdrag -3,0 miljoner kronor
- 2026: -
- 2027: -

Flytt av budgetramar

- 2025: Flytt av budgetram gällande parkguidning från KS till UPN 0,2 miljoner kronor
- 2026: -
- 2027: -

Tillfälliga driftkostnader utifrån investeringar

Inga tillfälliga driftkostnader utifrån investeringar 2025–2027

Tillfälliga satsningar och uppdrag

- 2025: Verksamhetsutveckling med stöd av digitalisering -3,5 miljoner kronor, klimatbudget -2,0 miljoner kronor, slamdammar -1,4 miljoner kronor
- 2026: Klimatbudget -2,0 miljoner kronor, slamdammar -0,7 miljoner kronor
- 2027: -

Miljö- och byggnadsnämnd

Miljoner kronor	Budget 2024 beslutad	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Grundram föregående år exkl tillfälliga satsningar/uppdrag, driftkostn inv	-25,1	-24,2	-44,5	-45,2
Avgår satsningar från tidigare år	0,7			
Volymförändringar +/-	-0,2	-0,1	-0,1	-0,1
Löne- och prisuppräknig +/-	-1,1	-1,1	-1,6	-1,7
Effektiviseringar -	0,1	0,0	1,0	0,6
Nämndens grundram + uppräknig och effektiviseringar	-25,5	-25,4	-45,2	-46,4
Ramhöjande/sänkande driftkostnader utifrån investeringar +/-	0,0	0,0	0,0	0,0
Ramhöjande/sänkande satsningar och uppdrag +/-	1,3	-1,5	0,0	0,0
Flytt av budgetramar +/-	0,0	-17,6	0,0	0,0
Nämndens grundram exkl tillfälliga satsningar/uppdrag, driftkostn inv	-24,2	-44,5	-45,2	-46,4
Tillfälliga driftkostnader utifrån investeringar +/-	0,0	0,0	0,0	0,0
Tillfälliga satsningar och uppdrag +/-	0,0	0,0	0,0	0,0
Budgetram 2025–2027	-24,2	-44,5	-45,2	-46,4

Ramhöjande/sänkande driftkostnader utifrån investeringar

Inga ramhöjande/sänkande driftkostnader utifrån investeringar 2025–2027

Ramhöjande/sänkande satsningar och bidrag

- 2025: Utökad budgetram utifrån politiska uppdrag -1,5 miljoner kronor
- 2026: -
- 2027: -

Flytt av budgetramar

- 2025: Flytt av budgetram gällande omorganisation från TN till MBN -17,6 miljoner kronor
- 2026: -
- 2027: -

Tillfälliga driftkostnader utifrån investeringar

Inga tillfälliga driftkostnader utifrån investeringar 2025–2027

Tillfälliga satsningar och uppdrag

Inga tillfälliga satsningar och uppdrag 2025–2027

Socialnämnd

Miljoner kronor	Budget 2024 beslutad	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Grundram föregående år exkl tillfälliga satsningar/uppdrag, driftkostn inv	-273,8	-281,1	-293,9	-295,6
Avgår satsningar från tidigare år	0,0			
Volymförändringar +/-	-2,1	3,6	-0,2	0,7
Löne- och prisuppräknig +/-	-8,0	-8,3	-8,6	-8,7
Effektiviseringar -	1,1	2,8	7,0	3,4
Nämndens grundram + uppräknig och effektiviseringar	-282,7	-282,9	-295,6	-300,2
Ramhöjande/sänkande driftkostnader utifrån investeringar +/-	0,0	0,0	0,0	0,0
Ramhöjande/sänkande satsningar och uppdrag +/-	1,3	2,1	0,0	0,0
Flytt av budgetramar +/-	0,4	-13,1	0,0	0,0
Nämndens grundram exkl tillfälliga satsningar/uppdrag, driftkostn inv	-281,1	-293,9	-295,6	-300,2
Tillfälliga driftkostnader utifrån investeringar +/-	0,0	0,0	0,0	0,0
Tillfälliga satsningar och uppdrag +/-	0,0	0,0	0,0	0,0
Budgetram 2025–2027	-281,1	-293,9	-295,6	-300,2

Ramhöjande/sänkande driftkostnader utifrån investeringar

Inga ramhöjande/sänkande driftkostnader utifrån investeringar 2025–2027

Ramhöjande/sänkande satsningar och bidrag

- 2025: Från ändringsbudget 2023 ekonomiskt bistånd 2,6 miljoner kronor, utökad budgetram utifrån politiska uppdrag -0,5 miljoner kronor
- 2026: -
- 2027: -

Flytt av budgetramar

- 2025: Flytt av budgetram gällande omorganisation från UAN till SN -13,1 miljoner kronor
- 2026: -
- 2027: -

Tillfälliga driftkostnader utifrån investeringar

Inga tillfälliga driftkostnader utifrån investeringar 2025–2027

Tillfälliga satsningar och uppdrag

Inga tillfälliga satsningar och uppdrag 2025–2027

Teknisk nämnd

Miljoner kronor	Budget 2024 beslutad	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Grundram föregående år exkl tillfälliga satsningar/uppdrag, driftkostn inv	-147,1	-160,8	-152,7	-160,0
Avgår satsningar från tidigare år	0,0			
Volymförändringar +/-	-2,4	-3,1	-0,2	-0,2
Löne- och prisuppräknig +/-	-3,4	-4,6	-4,6	-5,3
Effektiviseringar -	0,6	1,8	4,2	2,2
Nämndens grundram + uppräknig och effektiviseringar	-152,3	-166,7	-153,2	-163,3
Ramhöjande/sänkande driftkostnader utifrån investeringar +/-	-7,1	-5,4	-6,8	-8,3
Ramhöjande/sänkande satsningar och uppdrag +/-	-2,0	1,8	0,0	0,0
Flytt av budgetramar +/-	0,6	17,6	0,0	0,0
Nämndens grundram exkl tillfälliga satsningar/uppdrag, driftkostn inv	-160,8	-152,7	-160,0	-171,6
Tillfälliga driftkostnader utifrån investeringar +/-	-3,9	-24,7	-23,2	-6,7
Tillfälliga satsningar och uppdrag +/-	-1,5	-4,6	-0,4	0,0
Budgetram 2025–2027	-166,2	-182,0	-183,6	-178,3

Ramhöjande/sänkande driftkostnader utifrån investeringar

- 2025: Investeringsvolym gata, park och utbyggnad exploateringsområden -5,4 miljoner kronor
- 2026: Investeringsvolym gata, park och utbyggnad exploateringsområden -5,8 miljoner kronor, investeringar som tas i bruk 2026 -1,0 miljoner kronor
- 2027: Investeringsvolym gata, park och utbyggnad exploateringsområden -5,8 miljoner kronor, investeringar som tas i bruk 2027 -2,5 miljoner kronor

Ramhöjande/sänkande satsningar och bidrag

- 2025: Från utredningsuppdrag ändringsbudget 2023, samordna yttreskötsel 1,8 miljoner kronor
- 2026: -
- 2027: -

Flytt av budgetramar

- 2025: Flytt av budgetram gällande omorganisation från TN till MBN 17,6 miljoner kronor
- 2026: -
- 2027: -

Tillfälliga driftkostnader utifrån investeringar

- 2025: LOKALER rivning, nedskrivning, utrangering, sanering mm -24,7 miljoner kronor
- 2026: LOKALER rivning, nedskrivning, utrangering, sanering mm -23,2 miljoner kronor
- 2027: LOKALER rivning, nedskrivning, utrangering, sanering mm -6,7 miljoner kronor

Tillfälliga satsningar och uppdrag

- 2025: Kommunhus-projektet -4,6 miljoner kronor
- 2026: Kommunhus-projektet -0,4 miljoner kronor
- 2027: -

Upplevelsenämnd

Miljoner kronor	Budget 2024 beslutad	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Grundram föregående år exkl tillfälliga satsningar/uppdrag, driftkostn inv	-161,9	-161,6	-170,0	-176,4
Avgår satsningar från tidigare år	0,0			
Volymförändringar +/-	-0,9	-0,8	-0,8	-0,9
Löne- och prisuppräknig +/-	-4,1	-5,5	-5,4	-5,7
Effektiviseringar -	0,6	0,0	4,1	2,2
Nämndens grundram + uppräknig och effektiviseringar	-166,3	-167,9	-172,1	-180,9
Ramhöjande/sänkande driftkostnader utifrån investeringar +/-	-1,1	-1,8	-4,4	-3,7
Ramhöjande/sänkande satsningar och uppdrag +/-	2,9	0,1	0,0	0,0
Flytt av budgetramar +/-	2,8	-0,4	0,0	0,0
Nämndens grundram exkl tillfälliga satsningar/uppdrag, driftkostn inv	-161,6	-170,0	-176,4	-184,5
Tillfälliga driftkostnader utifrån investeringar +/-	0,0	-0,2	-0,4	-0,4
Tillfälliga satsningar och uppdrag +/-	0,0	0,0	0,0	0,0
Budgetram 2025–2027	-161,6	-170,2	-176,8	-184,9

Ramhöjande/sänkande driftkostnader utifrån investeringar

- 2025: Reinvestering markanläggning -1,0 miljoner kronor, investeringar som tas i bruk 2025 -0,8 miljoner kronor
- 2026: Reinvestering markanläggning -0,4 miljoner kronor, investeringar som tas i bruk 2026 -4,0 miljoner kronor
- 2027: Reinvestering markanläggning -0,1 miljoner kronor, investeringar som tas i bruk 2027 -3,6 miljoner kronor

Ramhöjande/sänkande satsningar och bidrag

- 2025: Från utredningsuppdrag ändringsbudget 2023, samordna yttreskötsel 0,3 miljoner kronor, utökad budgetram utifrån politiska uppdrag -0,2 miljoner kronor
- 2026: -
- 2027: -

Flytt av budgetramar

- 2025: Flytt av budgetram gällande parkguidning från KS till UPN -0,2 miljoner kronor, flytt av budgetram gällande del av hörsal Westerlundska gymnasiet från UAN till UPN -0,2 miljoner kronor
- 2026: -
- 2027: -

Tillfälliga driftkostnader utifrån investeringar

- 2025: Intäktsbortfall vid stängning av Joar Blå -0,2 miljoner kronor från andra halvåret 2025
- 2026: Intäktsbortfall vid stängning av Joar Blå -0,4 miljoner kronor
- 2027: Intäktsbortfall vid stängning av Joar Blå -0,4 miljoner kronor

Tillfälliga satsningar och uppdrag

Inga tillfälliga satsningar och uppdrag 2025–2027

Utbildningsnämnd

Miljoner kronor	Budget 2024 beslutad	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Grundram föregående år exkl tillfälliga satsningar/uppdrag, driftkostn inv	-1 362,2	-1 432,4	-1 485,4	-1 527,5
Avgår satsningar från tidigare år	0,0			
Volymförändringar +/-	-8,2	-10,0	-12,4	-18,3
Löne- och prisuppräknig +/-	-37,9	-45,8	-45,7	-47,0
Effektiviseringar -	5,3	0,0	35,3	19,2
Nämndens grundram + uppräknig och effektiviseringar	-1 403,0	-1 488,3	-1 508,2	-1 573,6
Ramhöjande/sänkande driftkostnader utifrån investeringar +/-	-9,5	-11,2	-19,4	-28,1
Ramhöjande/sänkande satsningar och uppdrag +/-	-24,1	0,8	0,0	0,0
Flytt av budgetramar +/-	4,2	13,3	0,0	0,0
Nämndens grundram exkl tillfälliga satsningar/uppdrag, driftkostn inv	-1 432,4	-1 485,4	-1 527,5	-1 601,7
Tillfälliga driftkostnader utifrån investeringar +/-	-3,3	-8,3	-8,3	-4,2
Tillfälliga satsningar och uppdrag +/-	0,0	-3,0	0,0	0,0
Budgetram 2025–2027	-1 435,7	-1 496,7	-1 535,9	-1 605,9

Ramhöjande/sänkande driftkostnader utifrån investeringar

- 2025: Hyresgästanpassningar/kapacitetshöjande/utemiljö -1,8 miljoner kronor, investeringar som tas i bruk 2025 -9,4 miljoner kronor
- 2026: Hyresgästanpassningar/kapacitetshöjande/utemiljö -1,8 miljoner kronor, investeringar som tas i bruk 2026 -17,6 miljoner kronor
- 2027: Hyresgästanpassningar/kapacitetshöjande/utemiljö -1,6 miljoner kronor, investeringar som tas i bruk 2027 -26,5 miljoner kronor

Ramhöjande/sänkande satsningar och bidrag

- 2025: Minskad budgetram 0,8 miljoner kronor
- 2026: -
- 2027: -

Flytt av budgetramar

- 2025: Flytt av budgetram gällande del av hörsal Westerlundska gymnasiet från UAN till UPN 0,2 miljoner kronor, flytt av budgetram gällande omorganisation från UAN till SN 13,1 miljoner kronor
- 2026: -
- 2027: -

Tillfälliga driftkostnader utifrån investeringar

- 2025: Tillfälliga driftkostnadsökningar under pågående byggande av ny investering -8,3 miljoner kronor
- 2026: Tillfälliga driftkostnadsökningar under pågående byggande av ny investering -8,3 miljoner kronor
- 2027: Tillfälliga driftkostnadsökningar under pågående byggande av ny investering -4,2 miljoner kronor

Tillfälliga satsningar och uppdrag

- 2025: Utökad budgetram utifrån politiska uppdrag -3,0 miljoner kronor
- 2026: -
- 2027: -

Vård- och omsorgsnämnd

Miljoner kronor	Budget 2024 beslutad	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Grundram föregående år exkl tillfälliga satsningar/uppdrag, driftkostn inv	-972,0	-1 042,8	-1 085,4	-1 102,6
Avgår satsningar från tidigare år	0,0			
Volymförändringar +/-	-26,3	-7,6	-9,3	-18,4
Löne- och prisuppräknig +/-	-28,9	-34,1	-33,0	-34,9
Effektiviseringar -	3,8	0,0	25,1	13,5
Nämndens grundram + uppräknig och effektiviseringar	-1 023,5	-1 084,5	-1 102,6	-1 142,4
Ramhöjande/sänkande driftkostnader utifrån investeringar +/-	-1,8	-0,9	0,0	-2,0
Ramhöjande/sänkande satsningar och uppdrag +/-	-21,2	0,0	0,0	0,0
Flytt av budgetramar +/-	3,6	0,0	0,0	0,0
Nämndens grundram exkl tillfälliga satsningar/uppdrag, driftkostn inv	-1 042,8	-1 085,4	-1 102,6	-1 144,4
Tillfälliga driftkostnader utifrån investeringar +/-	0,0	0,0	0,0	0,0
Tillfälliga satsningar och uppdrag +/-	0,0	-10,0	-10,0	-5,0
Budgetram 2025–2027	-1 042,8	-1 095,4	-1 112,6	-1 149,4

Ramhöjande/sänkande driftkostnader utifrån investeringar

- 2025: Investeringar som tas i bruk 2025 -0,9 miljoner kronor
- 2026: -
- 2027: Investeringar som tas i bruk 2027 -2,0 miljoner kronor

Ramhöjande/sänkande satsningar och bidrag

Inga ramhöjande/sänkande satsningar och bidrag 2025–2027

Flytt av budgetramar

Ingen flytt av budgetramar 2025–2027

Tillfälliga driftkostnader utifrån investeringar

Inga tillfälliga driftkostnader utifrån investeringar 2025–2027

Tillfälliga satsningar och uppdrag

- 2025: Omställning -10,0 miljoner kronor
- 2026: Omställning -10,0 miljoner kronor
- 2027: Omställning -5,0 miljoner kronor

Kommunfullmäktige/revision

Miljoner kronor	Budget 2024 beslutad	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Grundram föregående år exkl tillfälliga satsningar/uppdrag, driftkostn inv	-13,1	-13,4	-13,8	-13,9
Avgår satsningar från tidigare år	0,0			
Volymförändringar +/-	0,0	0,0	0,0	0,0
Löne- och prisuppräknig +/-	-0,3	-0,4	-0,4	-0,4
Effektiviseringar -	0,0	0,0	0,3	0,1
Nämndens grundram + uppräknig och effektiviseringar	-13,4	-13,8	-13,9	-14,2
Ramhöjande/sänkande driftkostnader utifrån investeringar +/-	0,0	0,0	0,0	0,0
Ramhöjande/sänkande satsningar och uppdrag +/-	0,0	0,0	0,0	0,0
Flytt av budgetramar +/-	0,0	0,0	0,0	0,0
Nämndens grundram exkl tillfälliga satsningar/uppdrag, driftkostn inv	-13,4	-13,8	-13,9	-14,2
Tillfälliga driftkostnader utifrån investeringar +/-	0,0	0,0	0,0	0,0
Tillfälliga satsningar och uppdrag +/-	0,0	0,0	0,0	0,0
Budgetram 2025–2027	-13,4	-13,8	-13,9	-14,2

Ramhöjande/sänkande driftkostnader utifrån investeringar

Inga ramhöjande/sänkande driftkostnader utifrån investeringar 2025–2027

Ramhöjande/sänkande satsningar och bidrag

Inga ramhöjande/sänkande satsningar och bidrag 2025–2027

Flytt av budgetramar

Ingen flytt av budgetramar 2025–2027

Tillfälliga driftkostnader utifrån investeringar

Inga tillfälliga driftkostnader utifrån investeringar 2025–2027

Tillfälliga satsningar och uppdrag

Inga tillfälliga satsningar och uppdrag 2025–2027

Räddningstjänst medlemsbidrag

Miljoner kronor	Budget 2024 beslutad	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Grundram föregående år exkl tillfälliga satsningar/uppdrag, driftkostn inv	-46,8	-49,0	-51,7	-53,4
Avgår satsningar från tidigare år	0,0			
Volymförändringar +/-	0,0	0,0	0,0	0,0
Löne- och prisuppräknig +/-	-0,9	-1,2	-1,2	-1,3
Effektiviseringar -	0,0	0,0	0,0	0,0
Nämndens grundram + uppräknig och effektiviseringar	-47,7	-50,2	-52,9	-54,7
Ramhöjande/sänkande driftkostnader utifrån investeringar +/-	0,0	0,0	-0,4	0,0
Ramhöjande/sänkande satsningar och uppdrag +/-	-1,3	-1,5	0,0	0,0
Flytt av budgetramar +/-	0,0	0,0	0,0	0,0
Nämndens grundram exkl tillfälliga satsningar/uppdrag, driftkostn inv	-49,0	-51,7	-53,4	-54,7
Tillfälliga driftkostnader utifrån investeringar +/-	0,0	0,0	0,0	0,0
Tillfälliga satsningar och uppdrag +/-	-0,3	-0,3	0,0	0,0
Budgetram 2025–2027	-49,3	-52,0	-53,4	-54,7

Ramhöjande/sänkande driftkostnader utifrån investeringar

- 2025: -
- 2026: Investeringar som tas i bruk 2026 -0,4 miljoner kronor
- 2027: -

Ramhöjande/sänkande satsningar och bidrag

- 2025: Utökad budget -1,5 miljoner kronor
- 2026: -
- 2027: -

Ramhöjande/sänkande satsningar och bidrag

Inga ramhöjande/sänkande satsningar och bidrag 2025–2027

Flytt av budgetramar

Ingen flytt av budgetramar 2025–2027

Tillfälliga driftkostnader utifrån investeringar

Inga tillfälliga driftkostnader utifrån investeringar 2025–2027

Tillfälliga satsningar och uppdrag

- 2025: Tillfällig återföring av balanskravsresultat -0,3 miljoner kronor
- 2026: -
- 2027: -

Valnämnd

Miljoner kronor	Budget 2024 beslutad	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Grundram föregående år exkl tillfälliga satsningar/uppdrag, driftkostn inv	-0,3	-0,4	-0,4	-0,4
Avgår satsningar från tidigare år	0,0			
Volymförändringar +/-	0,0	0,0	0,0	0,0
Löne- och prisuppräknig +/-	0,0	0,0	0,0	-0,1
Effektiviseringar -	0,0	0,0	0,1	0,0
Nämndens grundram + uppräknig och effektiviseringar	-0,4	-0,4	-0,4	-0,5
Ramhöjande/sänkande driftkostnader utifrån investeringar +/-	0,0	0,0	0,0	0,0
Ramhöjande/sänkande satsningar och uppdrag +/-	0,0	0,0	0,0	0,0
Flytt av budgetramar +/-	0,0	0,0	0,0	0,0
Nämndens grundram exkl tillfälliga satsningar/uppdrag, driftkostn inv	-0,4	-0,4	-0,4	-0,5
Tillfälliga driftkostnader utifrån investeringar +/-	0,0	0,0	0,0	0,0
Tillfälliga satsningar och uppdrag +/-	-1,2	0,0	-1,4	0,0
Budgetram 2025–2027	-1,6	-0,4	-1,8	-0,5

Ramhöjande/sänkande driftkostnader utifrån investeringar

Inga ramhöjande/sänkande driftkostnader utifrån investeringar 2025–2027

Ramhöjande/sänkande satsningar och bidrag

Inga ramhöjande/sänkande satsningar och bidrag 2025–2027

Flytt av budgetramar

Ingen flytt av budgetramar 2025–2027

Tillfälliga driftkostnader utifrån investeringar

Inga tillfälliga driftkostnader utifrån investeringar 2025–2027

Tillfälliga satsningar och uppdrag

- 2025: -
- 2026: Val till riksdag, region och kommun -1,4 miljoner kronor
- 2027: -

Överförmyndarnämnd

Miljoner kronor	Budget 2024 beslutad	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Grundram föregående år exkl tillfälliga satsningar/uppdrag, driftkostn inv	-4,8	-4,9	-5,0	-5,0
Avgår satsningar från tidigare år	0,0			
Volymförändringar +/-	0,0	0,0	0,0	0,0
Löne- och prisuppräknig +/-	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Effektiviseringar -	0,0	0,1	0,1	0,1
Nämndens grundram + uppräknig och effektiviseringar	-4,9	-5,0	-5,0	-5,0
Ramhöjande/sänkande driftkostnader utifrån investeringar +/-	0,0	0,0	0,0	0,0
Ramhöjande/sänkande satsningar och uppdrag +/-	0,0	0,0	0,0	0,0
Flytt av budgetramar +/-	0,0	0,0	0,0	0,0
Nämndens grundram exkl tillfälliga satsningar/uppdrag, driftkostn inv	-4,9	-5,0	-5,0	-5,0
Tillfälliga driftkostnader utifrån investeringar +/-	0,0	0,0	0,0	0,0
Tillfälliga satsningar och uppdrag +/-	0,0	0,0	0,0	0,0
Budgetram 2025–2027	-4,9	-5,0	-5,0	-5,0

Ramhöjande/sänkande driftkostnader utifrån investeringar

Inga ramhöjande/sänkande driftkostnader utifrån investeringar 2025–2027

Ramhöjande/sänkande satsningar och bidrag

Inga ramhöjande/sänkande satsningar och bidrag 2025–2027

Flytt av budgetramar

Ingen flytt av budgetramar 2025–2027

Tillfälliga driftkostnader utifrån investeringar

Inga tillfälliga driftkostnader utifrån investeringar 2025–2027

Tillfälliga satsningar och uppdrag

Inga tillfälliga satsningar och uppdrag 2025–2027